

Κείμενο 1

Διαδόσεις και κουτσομπολιό

Το απόσπασμα προέρχεται από το κείμενο της Jean Seaton με τίτλο «Δημόσιο, ιδιωτικό και μέσα ενημέρωσης» και αντλήθηκε από το βιβλίο «Τα μέσα ενημέρωσης στον 21ο αιώνα» (Επιμέλεια: Στ. Παπαθανασόπουλος, εκδ. Καστανιώτη, 2011).

Οι αλλαγές στην τεχνολογία των μέσων επικοινωνίας και η επιτάχυνση στην ειδησεογραφική διαδικασία έχουν συμβάλει σε μια άλλη τάση: στη διόγκωση των διαδόσεων. Μια πτυχή αυτής της τάσης είναι η αναφορά «γεγονότων» που, πολύ απλά, δεν είναι αλήθεια, εξαιτίας της πίεσης να διαδοθούν με ταχύτητα παρά να «αναλωθούν» χρόνος και πηγές για να ελεγχθούν τα στοιχεία. Ένα άλλο στοιχείο είναι η κατασκευή ιστοριών που «πουλάνε» και οι οποίες προέρχονται από κομμάτια που μπορεί να είναι ακριβή. Μια σειρά γεγονότων μπορούν να συνδεθούν και να οδηγήσουν σε ένα ψέμα -κι αυτό συμβαίνει συχνά. Οι δημοσιογράφοι εκπαιδεύονται να ελέγχουν την ακρίβεια αυτών που μπορεί να ονομάζουμε «συστατικά» μιας ιστορίας. Αλλά αυτό είναι εντελώς διαφορετικό από το να ρωτάμε εάν η ιστορία είναι μια ακριβής απεικόνιση της πραγματικότητας, η οποία θα αξίζει να της δοθεί χώρος και θα προσελκύσει αναγνώστες και θεατές. Αγνοούν, απορρίπτουν και αποκλείουν με αδίστακτο τρόπο κάθε στοιχείο που δεν υποστηρίζει την ιστορία. **Πράγματι**, ελάχιστοι δημοσιογραφικοί οργανισμοί (και οι περισσότεροι από αυτούς υπό πίεση) έχουν την πολυτέλεια ή την τάση να θέτουν ευρύτερα και πιο γενικά ερωτήματα για τη σημασία των ιστοριών. Και ακόμα και αυτοί οι οργανισμοί υποτάσσουν συνήθως τα ερωτήματά τους αυτά στις απαιτήσεις της αφήγησης μιας ιστορίας που θα είναι εύκολο για το κοινό να την κατανοήσει.

Η ιστορία που για τους δημοσιογράφους είναι συνήθως ελκυστική δεν είναι μια νέα ή δύσκολη ιστορία, αλλά μάλλον ένα εύληπτο αφήγημα που όλοι οι άλλοι συναγωνίζονται να πουν. Πράγματι, από τη στιγμή που θα ξεκινήσει μια τρέλα, μπορεί να τροφοδοτηθεί με κάτι λίγο περισσότερο από μια απλή επανάληψη, ίσως αρκετά αστήρικτη, κάποιων παλαιότερων δημοσιευμάτων του Τύπου. [...] Έτσι, καθώς η προσφορά των ειδήσεων αυξάνεται, υπάρχει ένας πιο σκληρός αγώνας να προσελκύσουν την προσοχή του κοινού μακριά από τον θόρυβο των άλλων μέσων ενημέρωσης -κι άλλων πηγών ψυχαγωγίας-, που αδημονούν να προσελκύσουν μέσα από κραυγές και ψιθύρους τα μέλη του κοινού. Σε ένα

τέτοιο καταπιεστικό κλίμα, οι προβλέψιμες και συναρπαστικές ειδήσεις σχετικά με προσωπικές αποτυχίες πουλάνε πιο εύκολα παρά οι πολύπλοκες ατελέσφορες αφηγήσεις. **Συνεπώς**, τα ιδιωτικά παραπτώματα αποτελούν καλύτερες ιστορίες από την πολιτική.

Κείμενο 2

Τενεσί των Αμπελοκήπων (απόσπασμα)

Το απόσπασμα προέρχεται από το ομότιτλο διήγημα του Κωνσταντίνου Μούσσα που περιλαμβάνεται στη συλλογή «Μεσοτοιχίες» (εκδ. Κέδρος, 2021).

Παρατήρησε, ακολουθώντας το περίεργο όραμα, την οθόνη με τα έντονα κόκκινα γράμματα και τις τονισμένες: *Έκτακτη Επικαιρότητα*. [...] Μια σαδιστική πραγματικότητα, που εδώ και μερικές βδομάδες βίωνε ολόκληρος ο πλανήτης και για εκείνον παρέμενε εντελώς αδιάφορη.

Δεν φοβόταν, όχι γιατί δεν είχε τίποτα να χάσει, αλλά γιατί ό,τι του είχε απομείνει ήταν ασήμαντο γι' αυτόν. Μόλις έξι εφτά μήνες φερμένος από ένα ορεινό χωριό της Κορινθίας, φοιτητής πλέον στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο, δεν είχε φίλους, δεν ήξερε καλά την απρόσωπη πόλη και δεν έβγαине έτσι κι αλλιώς συχνά. Πριν από την καραντίνα κατέβαινε τη λεωφόρο Αλεξάνδρας αργά το βράδυ, ακούγοντας δυνατά μουσική από το κινητό και πίνοντας καφέ στο χέρι. Παρατηρούσε τις γερασμένες πολυκατοικίες, τα κλειστά μαγαζιά, με πρώτο και καλύτερο το θρυλικό ζαχαροπλαστείο Σόνια, τα παρατημένα παρκάκια με τους άστεγους και τους μετανάστες, τις πιτσαρίες και τα κέντρα αισθητικής με τις φωτεινές επιγραφές και τις κακόγουστες επωνυμίες. Κατέβαινε τη φαρδιά λεωφόρο σαν σε νεκρική πομπή των δικών του αναμνήσεων ή άλλοτε σαν σε γιορτινή και επινίκια παρέλαση για όλες τις μέχρι τότε χαμένες μάχες, για όλες τις ταπεινωτικές ήττες. Ο ξαφνικός χωρισμός του από τη Μυρτώ, μια γλυκιά, μοναχική κοπέλα, συμμαθήτριά του στο λύκειο, ο θάνατος σε αυτοκινητικό δυστύχημα του καλύτερου του φίλου Αλέξη, ως κι αυτή η «επιτυχία» στις Πανελλήνιες, που τον οδήγησε στα σπλάχνα του κήτους των Αθηνών, στην κοιλιά του θηρίου, στο αρχαίο χωνευτήριο τόσων και τόσων ψυχών. Εκείνος αγαπούσε το θέατρο, τα φώτα, τη σκηνή. Τι γύρευε σ' αυτή την πόλη, σ' αυτή τη σχολή, σ' αυτό το διαμέρισμα; [...]

Διέσχισε απειλητικά και πάλι την οθόνη της τηλεόρασης, μια αρμάδα κατακόκκινων τετραγωνισμένων γραμμάτων -σχημάτιζαν ηχηρές λέξεις και προτάσεις, που σάλπιζαν γενικό συναγερμό στους έντρομους τηλεθεατές: *«Έκτακτη Επικαιρότητα. Δελτίο Ειδήσεων σε τίτλους...»*.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Πώς κατασκευάζονται από τους δημοσιογράφους οι ιστορίες που «πουλάνε» στο κοινό, σύμφωνα με το Κείμενο 1; Να απαντήσεις σε μια παράγραφο 40-50 λέξεων.

Μονάδες 10

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Πράγματι (παράγραφος 1), **Συνεπώς** (παράγραφος 2): Ποιος είναι ο ρόλος των λέξεων στη συνοχή των νοημάτων (μονάδες 6) και ποια νοηματική σχέση εκφράζουν (μονάδες 4);

Μονάδες 10

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

α. ... έχουν συμβάλει σε μια άλλη τάση: στη διόγκωση των διαδόσεων (1^η παράγραφος)

β. ... να «αναλωθούν» (1^η παράγραφος)

γ. -κι αυτό συμβαίνει συχνά. (1^η παράγραφος)

δ. (και οι περισσότεροι από αυτούς υπό πίεση) (1^η παράγραφος)

ε. - κι άλλων πηγών ψυχαγωγίας – (2^η παράγραφος)

Στα παραπάνω χωρία του Κειμένου 1 να εξηγήσεις τη χρήση των σημείων στίξης με κριτήριο την πρόθεση κάθε φορά της κειμενογράφου.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Να ερμηνεύσεις με άξονα το Κείμενο 2 τη συναισθηματική κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο ήρωας (μονάδες 10) και να εκθέσεις την προσωπική σου τοποθέτηση ως προς την ποιότητα ζωής που αναδεικνύει η αφήγηση (μονάδες 5). Ανάπτυξε σε 120-150 λέξεις την απάντησή σου.

Μονάδες 15